

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no's tornan

DIRECCIÓN, REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN

Carrer de Colomer, núm. 24.

SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell	2 rals al mes.
Fora	8 » trimestre
Un número sol.	1 »
Anuncis á preus convencionals.	

DEL NOSTRE CARTULARI INTIM

La llengua catalana y 'l Gremi de Fabricants

SR. D. ANTONI DE P. CAPMANY.

Apreciable amich: Encare que no soch catalanista ó quan menos no hi figurat may en vostras filas, comprehench, com á bon catalá que penso esser, que entre nosaltres, siga allá ahont siga y per enlayradas que sigan las personas qne 'ns rodejin, si son totas fillas de la nostra Catalunya, no deu usarse entre elles altre llenguatge que 'l del cor que es 'l únic que millor pot expressar los sentiments mes profonds y 'ls mes íntims afectes.

Peraixó acostuma á contrariarme y á ferme un bon xich de mal efecte veurer que en reunions de catalans, y en las quals de interessos de Catalunya 's tracta, solen emplear la llengua de Castella, forastera per nosaltres, si be no extrangera com alguns de vostres amichs suposan, las personas que mes carinyo deurían sentir y demostrar per la llengua catalana, ja que segons s' esplican, defensan ab tot 'l entusiasme, la idea proteccionista, y no es de creurer ó quant menos no s' ha probat encare, que la llengua que hem après de nostres pares, siga indigna de parlarse en públich, y per lo tant condemnada á no rebrer la protecció necessaria, que tant virilment demanan quan se tracta dels interessos materials de nostra terra.

Figureuvos, donchs, quin efecte havia de causarme la noticia de

que en lo banquet que en honor á son Patró Sant Sebastiá va celebrar lo Gremi de Fabricants lo passat dimecres no 's va usar altra llengua que la castellana en los brindis que 's pronunciaren, arribantse al extrém de resar en castellá la tradicional Pere-nostre que com de costum 's dedica en aquella important associació, avans d' alsarse de taula, pera las ánimis dels socis difunts á fi de que Deu, Nostre Senyor, se las 'n pujl á la santa gloria.

¡Com se comprén, vaig dirme jo al saberho—afortunadament no vareig serhi—que la Associació mes catalana de Sabadell, la que conta per sigles sa existencia, que 's va fundar en aquells gloriosos temps en que Catalunya disfrutava de sas famosas llibertats com dirían vos, si fossiu al meu puesto, haigi comés la imperdonable falta de patriotisme de arreconar la llengua delsfundadors, d'aquells honrats *pellayres* que ja en lo sigle XVI havían aixecat la bandera de la industria en nostra ciutat estimada?

?Tant repugna als fabricants d' avuy la llengua de sos avis y besavis que no sols no la creuhen digna de ferla sentir ben alta en la defensa dels interessos de la terra, sino que la rebutjan també per inútil pera aixecar al trono de Deu las pregarias per las ánimis dels que clogueren los ulls en aquest mon despedintse ab ella de sas familias?

¡Vos que sou tan catalanista, vos que no compreneu com puga espressarse en altra llengua que la del cor los sentiments més íntims com son los prechs dirigits al cel en bé de las ánimis, vos que creyeu segurament que pera defensar lo proteccionisme en la industria, no es pas de rigor emplear lo lliure-cambi en la llengua, ¡com deguereu sofrir, escoltant no mes reyna y senyora, la llengua castellana en un lloch tan catalá com es lo «Gremi» pronunciada per catalans y á catalans dirigida, y en un acte de defensa y d' amor per los interessos de Catalunya!

¡Quants contrassentits á la vegada!

En altres ocasions podia haverhi la escusa—legal baix lo punt de vista de la cortesía, per més que no corresponguin ells ab la mateixa moneda com podríau dir los catalanistas—d' haverhi entre 'ls convidats gent forastera ab mes ó menos bagatge oficial pero al fi castellana, y pera fernes entender no hi havia més remey que parlarlos

en sa llengua ja que 'ls catalans, gracias á Deu, ne sabém al menos dugas.

Pero aquesta vegada no hi havia escusa de cap classe, á Catalunya tot som uns y una per lo tant la llengua que ha de parlar-se, la mateixa que parlaren los difunts del «Gremi», la mateixa que havíen après de sos pares y llegaren á sos fills los distingits industrials, quals retratos adornan lo magnífich Saló del «Gremi de Fabricants», que si haguessin pogut escoltar, prenen cos altra vegada, tot lo que en la casa payral de nostra industria 's deya, á ben segur haurían quedat ab un pam de boca oberta al sentir com per art d' encantament, als qui poch moments antes conversavan en catalá, com á bons descendents de la seva rassa, pronunciar tot d' un plegat la paraula *Señores* ó la mes imcomprendible de *Padre nuestro*, y no comprenent aquella anomalia s' haurian cregut trobarse en lloch del Gremi que tant estimavan, en un Teatro de comedia castellana, ahont també molts vegades se parla una llengua entre bastidors y una altra en la escena.

Llástima que d' entre 'ls presents, qu' algun n' hi hauría de catalanista ó quan menos vos que 'ls representavau, no haguesseu alsat la vostra ven en defensa de la olvidada llengua catalana y á ben segur que l' aplauso que haguera resonat al escoltar la representació més genuina de Catalunya, que es la seva llengua, haguera demonstrat als que no volen usarla que no n' hi ha pas d' altra que soni més dolsament á las orellas dels fills de la terra.

Aixís se demostrá ben á las claras quan en lo *meeting* del Teatro Principal de Barcelona contra 'l conveni comercial entre Cuba y 'ls Estats Units, portat á cap per lo Foment del Travall Nacional en lo quin tots usaren també la llengua castellana, á excepció del vostre incansable amich don Ferrán Alsina, qui per aquest sol motiu fou salutat á las primeras paraulas ab una aixordadora salva d' aplausos. Com ho demostrá també 'l fet en altre meeting celebrat per l' Institut Agrícola Catalá de S. Isidro ahont los pagesos que componian pot dirse tota la concurrencia obligaren á parlar en catalá al senyor Marqués de Ciutadilla que pretenia ferho en llengua castellana.

Probas son aquestas ben eloquents de que 'ls catalans volen que se 'ls hi prediqui 'l proteccionisme en la llengua de la terra.

Pero de segur deuenen esser ignoradas per los que parlaren en lo Gremi quant menos la del Teatro Principal de Barcelona, ja que á excepció dels dignes presidents del Foment del Travall Nacional y 'l Grémi de Fabricants, brillaren per sa ausencia en aquella protesta de Catalunya, tots los diputats y senadors que os accompanyavan en la taula, bons y gelosos quant se tracta de defensar uns aranzels inspirats en las ideas proteccionistas y portats á la práctica per sos corregigionaris; descuydats y premisos si 's tracta de combatrer un conveni funest pera la Patria, si es que es portat per los mateixos qu' avuy tan se bellugan pera ensalsarlos.

Llástima que entre tan pobra representació de Catalunya, política, ment parlant s' enten, figuri aquella eminencia de Catalunya, lo senyor Durán y Bás, no sols proteccionista dels interessos materials, sino també incansable defensor del Dret civil de nostra terra y d' altres interessos catalans com ho seria, si no fos per los malehits lligams que encara 'l subjectan al partit polítich que dirigeix lo senyor Cánovas.

Y dono fi á aquesta desordenada y mal escrita carta fent vots pera que no torni á succehir altra vegada un contrassentit tan notori y una injusticia tan manifesta com vé á ser volguer defensar lo nostre en la llengua dels altres. Y sobre tot pera que al resar las acostumadas oracions pera las ànimas dels difunts, no sols 's resin ab la boca com implica al ferho ab llengua forastera, sino ab 'l cor y ab la del cor qu' es la de casa. Pensin que si en Espanya hi ha un llenguatge oficial y de real ordre, aquestas imposicions, com tots los absurdos acaban pera sempre en lo regne de Deu que es font de tota justicia y no faigin mes lo desayrat paper de confondrer la magestat del Deu del cel y de la terra ab la fibrea d' un ministre ó la menos noble encara de un comissionat d' apremis.

Si aquestas estrafetas ratllas las creyeu dignes de la publicació podeu ferho sense recansa corregint lo que siga necessari, puig si be sento 'l de gut amor per Catalunya potser no sé escriurer encara com hauriande saber tots los fills que de tal nom vullguin ser dignes, pero perteneixo y perteneixeré sempre á aquella riassa de catalans contraris á tota política madrilenya y amants sempre de la llengua que 'ns llegaren nostres pares.

C.

*
* *

Fins aqui la carta:

Are, per la nostra part, d'ebm contestar á las alusions fetas per lo senyor C. (sentim que l' autor nos privi de publicar son nom.)

En primer lloch, lo nostre estimat Director un podia ni debia aixecar la seva "veu en defensa de la olvidada llengua castellana", per la sencilla rahó de la representació que portava y que sols per aquesta fou convidat al acte. La prempsa en actes consemblants, á no ser que se l' invití á fer us de la paraula, no te altres atribucions que las de cumplir ab la missió, pera la qual se te la deferencia de concedirseli un lloch á la taula.

Y en segon lloch, si algun ó alguns altres catalanistas se sentaren també á la taula y deixaren passar sense protesta pública, lo fet de arreconar la llengua de la tercera, es porque tal vegada, ja havian fet tot lo que sas forzas perpetian pera que no resultés lo contrasentit llastimós, que ha mogut al senyor C. á escriurer la anterior carta, havent resultat infructuosos los seus travall é indicacions. Aixó per un cantó, y per altre que no tothom serveix pera aixecar la veu entre eminencias oratorias com ho son las que presidían la taula en lo banquet del Gremi.

De totas maneras nos alegrém moltíssim d' haverlo vist públicament sostentada part de nostra doctrina per una persona com l' autor de la transcrita carta, (encara que no poguem fer ho públich) y personas com lo senyor C. per més «que no sigan catalanistas». nos altres com á tals los considerém y molt nos plauría que entrassin obertament al nostra camp pera que nos ajudessin en la tasca de reivindicar la nostra estimadíssima Catalunya.

SECCIÓ POLÍTICA

Llegim en un periódich:

Al ser interrogat un dels anarquistas detinguts á Jerez, contestá al jutje clarament quins eran sos propòsits al atacar las guarnicions dels cuartels.

—Nosaltres volém—digué—que tots los homes travallin *ab las mans* y que desaparegui l' trevall que se 'n diu de cap. Qui no travalli la terra, que no menji. Volém que l' jornal sia proporcional al travall; que l' noy y l' vell guanyin menos que l' home robust. Aquest no ha de travallar mes que vuyt horas, ha de guanyar vint rals y cada hora ha de fumar dos cigarros que li serveixin de descans. D'

aquest modo desapareixerán los que avuy no travallan la terra y nosaltres podrém viure be y fins estalviar algun diner.

—De manera—li digué l' jutje—que 'ls burgesos haurán d' esser jornalers, y vostés, en cambí, en lo benestar y la economía, arribarán á ser richs y llavors se-rán considerats com á burgesos.

—Si, senyor—contestá—y llavors farán ab nosaltres lo que nosoltres fem ara.

—De modo que vostés no desitjan més què un cambi de posicions socials.

—Si, senyor; es á dir: un torn pacífich.

Y vaya, que no son de carn y ossos com los altres homes que ab continuada comedia se reparteixen també *el turno pacífico de los partidos?*

Pero hi trobem una diferencia.

Qu' aquests darrers no vessan sanch.

Lo qu' escampan ab sobrada prodigalitat es la miseria y la ruina per tota Espanya.

Que també mata.

Per aixó lo millor fora fer una bona escombrada d' uns y altres.

Copiem d' un periódich barceloní:

«Tornan á ser tranquilisadoras las noticias que 's reben de Jerez, y 'ls temors á nous atentats anarquistas van desapareixent, pero en cambí hi ha mes de 2,000 jornalers que no poden menjar per falta de treball, á Sanlucar, havent tingut necessitat l' alcalde de recorrer á la caritat pública pera socorrer en lo 'possible tanta miseria.

Lo mateix alcalde temorós de lo que puga ocurrir, ha demanat socorros al governador, y ha manifestat als treballadors, que no pot concedirlos hi treball, puig los recursos d' aquell Ajuntament están intervinguts per l' Hisenda.

Heus aquí un cas consemblant al que fa pochs días anotava en un valent article que publicava en *La Renaixensa* y copiarem nosaltres, lo distingit y saqí catedràtic de la Universitat de Santiago, D. Alfred Brañas.

A Verin, lo Gobern Central s' oposá á que l' ajuntament cedis uns terrenos, que gracias al desprendiment d' un bon fill de Galicia, havian de servir per aixecars'hi un edifici destinat á escolas públicas.

A Sanlucar, per estar los recursos del Ajuntament intervinguts per l' Hisenda, no pot l' alcalde concedir travall als benvolguts fills d' aquella regió d' Andalucía.

Y després se queixan que la fam y la miseria conduheix á las gents per extréms desagradables.

Llástima gran que aquets pobles y sas gents no emplehin las energías pera extirpar lo lligam vergonyós del centralisme. Al arbre venenós no n' hi ha prou ab tallarli las branques, es necessari arrancarlo de soca y arrel pera que may mes floreixi.

Lo Sr. Romero Robledo que durant tan de temps actuá de satim-banquis en la política espanyola, sembla que al tornar á la casa paterna, ha fet proposició de s'defensar intre l' seu ram, lointeressos confiats á ell per lo Sr. Cánovas.

Y vaja que l' senyor Romero se proposa defensar los interessos dels antillans ab més energia qu' Herodes quan maná la degollació dels ignocents.

¡Ay del que cometí la mes petita irregularitat, diu, que sia allí hont vullga y contra qui siga, l' dia qu' ho descubreixi, desde al primer empleat al últim portér deixacesants *un continenti*.

Aixó sens duple que 'ls hi ha d' haver fet molt efecte als tarugaires.

Pero lo pays que res espera de la política y sos homes se li escapa dels llavis.
¿Será verdad tanta belleza?

Ab motiu de la publicació dels nous aranzels, sembla que 'ls francesos desitjarían prorrogar lo tractat ab Fransa, ab la sana intenció de no perjudicar lo nos tre mercat, y los vins en primer terme.

Per tal motiu s' han celebrat ja varias conferencias y lo Sr. Cánovas sembla que no està disposat á fer concesions.

Y aixó que 's tracta d' afavorirnos.

Y que fan sortir los francesos lo papu del vi.

Are qu' hem exportat ja casi tot lo que teníam.

Haguessin dit, sollicitém la prorroga pera tenir mes temps de enviar á Espanya los nostres productes pera competir ab los que produheix lo mercat espanyol haurian fet mes honor á la veritat y no s' hagueran acreditat funa vegada mes d' enganya monas.

Però las negociacions segueixen y molt serà que 'ls francesos no surtin ab la seva y al pays si te ocas á ferrar que se las ferri.

LO REGIONALISME Á GALICIA

L' èxit alcansat per la *Patria Gallega*, aixís com lo que coroná las empresas posadas baix lo seu amparo, prova ben clarament que ha lograt interpretar fielment los desitjos y los pensaments del poble gallego. Al dirho aixís sentim la satisfacció mes gran. Y no per vanagloria, puig massa se sab que no forem nosaltres sino nostra Galicia,—la que esperant la seva hora—s' adelantá y feu fàcils los triomfos obtinguts. Nosaltres noferem altra cosa que proporcionar á aquesta morta, la ocasió de dir á tots qu' está viva.

«Agobiat baix lo pes de sas adversitats y debilitat per la sort cruel, sí,—pero no aplastat— viu un poble en eixa patria» 'ns havém dit ab lo poeta de la revolució húngara. Ho repetim dé nou perque res mes cert que baix aquests cels, viu un poble, que sent la anyoransa de quant fou seu y ha perdut com pera sempre. En l' ayre hi ha los pensaments que 'ns agitan á tots, en nostre cor, los que mouhen á las antigas nacionalitats absorbidas y negadas per l' Estat totpoderós, y que sentintse vivas, volen viurer.

Aquest anhels son majors y s' augmentan en presencia dels mals sempre creixents que la centralisació porta aparellats, sobre tot á las regions ab passat autonómich. Veyentse aniliquilar y posadas á las portas d' una irremediable ruina, una vegada que tota vida ha cesat en ellas, forsa es que estimin per rahó, lo que avans per instant, y que 's prestin á reivindicar y fer efectivas sas tendencias á la vida particular ó local, com se diu are.

La vida local! los governs locals! Hens aquí lo que, encara no passats cent anys després d' haver sigut ferits de mort los organismes provincials, se preparan aquets á recuperar; y heus aquí també quant los hi es degut per mil rahons de justicia y de oportunitat! Y no es aixó tan sols, sino que en semblant empresa, tot los favoreix: las corrents amigas de la llibertat y las tradicionals; los que buscan nous horisonts y 'ls que entenen que 'ls grans problemes socials que agitan al mon modern poden afrontarse mes fàcilment, descartantlos de un dels mes importants. Per aixó no fa molts mesos, que un ministre conservador, sofrint la forsa de las corrents regionalistas y reconeguent lo eficàs de sos principis, tractá de previndre certas eventualitats adelantàntse á ellas. Encara que incomplerts, estimem, no obstant, sos projectes de lley, (avuy oblidats ja) per quant responian á la perentoria necessitat de donar una satisfacció á las entitatsnacionals, que avuy viuhen en la tutela del Estat. Baix aquest punt de vista, y encara que insuficients, son, y així ho hem pres, com una concessió, com un fet oficial que venia á donar llegitimitat á nostres aspiracions. Los estimavan y teniam en molt perque reconexíen en principi, la justicia ab que volem:

Que en lo nostre, sols nosaltres tinguem dret de posarhi la mà;
 Que lo nostre, predomini en las cosas del país y las llegitimi;
 Que 'ls que hagin de representarnos en lo Parlament sian nascuts á Galicia;

Que qualsevulga que exerceixi algun càrrec y en especial las primeras funcions públicas, lo mateix en l' ordre civil que en lo religiós, sia fill del pays.

En fi, que nostra llibertat provincial sia una veritat, y que no 'ns envihin de Madrid fetas las lleys y 'ls que han d' aplicarlas, sino que aquí las formém atenent á nostra tradició, á nostre sentiment nacional, á nostras necessitats; aixís com també que 'ls que hagin d' interpretarlas las comprenguin y estiguin conformes ab elles.

Perque sols d' aquesta manera, tornant á la vida de que hem gosat y que 'ns manca al present, desapareixerán d' entre nosaltres los grans mals que 'ns castigan, lo primer de tots lo funest caciquisme que avuy sufrim y que 'ns entrega lligats de peus y mans al poder central, del qual reb tota forsa pera obrar y tota sanció pera sas obras. Obras cruels, obras temibles, quina deletérea influencia no hi ha pensament que la medeixi en tota sa extensió, ni tan sols en aquets moments en que estém veyst ab espant fins ahont arriba la impotència d' aquets nous poderosos, y fins ahont la indefensa pública dels que s' oposan á sos excessos, puig que tots los deixan sols, prenen son valor com un agravi á la cobardia dels demés.

‘Ah! tothom exclama, tothom senyala ab lo dit la llaga, tothom exhala la mateixa queixa, tothom crida.—Al cacich! pero en va, perque la política que d’ ells se serveix, ha posat una mateixa mordassa en los llabis y un mateix temor en lo cor dels ciutadans! Y si aixó passa á la ciutat, entre homes independents y d’ inteligencia, entre ‘ls que valen y representan, ¿que pasará, diguéu, al miserable pàgés á qui ‘l cacich rural explota en tots sentits, ‘l abat com al arbre del bosch, lo trepitja com ‘l rahim al cup, y ‘l nega tres vegadas com Pere á Cristo? ¿Qué li passará, diguéu, á aquest indefens, quan en la ciutat, lo cacich urbá abat, atropella, vens, en mitj del espant general, entre la indignació y ‘l desprecí que inspira, pero també ab ajuda dels que esperan què de la taula del pressupost cayguin las mollas que han d’ alimentarlos?

Lo caciquisme! heus aquí ‘l enemich, lo verdader fill de la centralisació que privantnos de nostras antigas llibertats no ‘ns permet gosar de las novas! En sas xarxes caygueren las províncies que aborrint las parcialitats que las dividian, ho esperavan tot del nou régime, mentres aquest nos las dona avuy desde enlayre, seguras de tot, respectadas, ungidas ab lo sant oli dels temors que despertan, dels càstichs que imposan, de la manera cruel ab que tracta als que no son dels seus!

Cada vegada que veyém á nostres pagesos,—y Déu sab be que es molt sovint—atravessar silenciosos y tristes los camins que condueixen á las poblacions; cada vegada que ‘ls veyém comptar los xavos ab que alimentan als parásits de totas classes que viuhen demunt d’ ell, lo cor se ‘ns opimeix, pel mal que delata á nostras ulls y pel que amenassa inevitable sobre ‘l pais. Passa capificat lo marit, passa la esposa presa de las numerosas angoixas que la voltan, passan los fills qual infantil somris té ja un tant de las grans tristesas heretadas, y sempre ‘ns preguntém ¿quín pecat han comés? Ells son los que travallan, elllos los que satisfan los tributs, la carn de canó, la carn d’ emigració, la carn morta sobre la qual cauhen tots los esparvers que fan ‘l aleta sota aquest cel propici, en aquesta terra santa ahont pateix tant lo que la fa florir y fructicar pera tots, menos pera ell!

Cert que á pesar de tot aixó á Galicia no hi ha cuestió agraria pròpiament dita, pero hi ha sí ‘l estat de la persona agrícola y de totas sas cosas que no pot ésser pitjor, y que si no se li busca remey, ha de portar sobre nosaltres la més terrible de las crisis socials. Perque ab una ma se li donaren los drets que ab la altra se li fan ilusoris; perque ab una lley se llibertá la terra de las cargas que la aniquilavan y ab cent altres se li aumentaren; perque per un costat se li doná la llibertat y per altra se li imposá la major de las tiranias; perque se

'l lliurá de sos antichs senyors, piadosos pera ell, y se 'l deixá á mercés del cacich, aquest nou senyor feudal sense entranyas que tot ho atropella, que tot ho vens, que tot ho disposa y disposta de tots. ¿Y per qué? porque pera 'l cacich com pera 'ls que gobernavan las antigüas colonias, lo rey está lluny y Deu molt alt.

La política filla de la centralisació ho volgué. Lo cacich es sa obra. Lo rural com l' urbá. Donchs be, sia; pero digueu, si aixó pot seguir així, sense que 'l perill que 'ns amenassa prengui las proporcions que temém, esclatant la tempestat quan ja no sia possible conjurarla. Penseu que de dos milions d' habitants que compta Galicia, milió y mitj es de pagesos y mariners, trepitjats pels cacichs, explotats per tot género de publicans, devorats per la usura, ja no d' aquella mansa y fins piadosa usura que cobrava y cobra lo mil per cent, sino per la que revesteix las més infames formes, la que acut á las ventas judicials á depreciarlas y comprar de franch, revenent als més alts prens y fent impossible que 'l pagés, ni encare 'l mes acomodat, pugui en sa vida adquirir un pam de terra si no paga tres vegadas son valor, nillurarse d' una càrrega sense tirarsen altres cent sobre las espatllas.

Animas compasivas á quins lo malestar del obrer assombra y entristeix, gireu los ulls cap á aquesta grant part de la familia gallega, que sufreix y calla, paga y 's resigna; penseu un moment en l' amarch de sa vida y en l' incert de sas esperansas, y digueu després si 's pot seguir aixís sense perill, y si 's deu seguir aixís sense responsabilitat pera las classes governants.

A sa hora, en son dia, tal vegada demá, quan ménos se pensi, eixos homes cansats de sufrir, se cansarán del tot. Bastará—si ho dubteu esteu cegos,—una sola veu pera congregarlos, un sol lema pera que s' preparin, un sol moment pera que 's dicideixin. No dirém lo que passará allavors, porque no volém que se 'ns tiri encara que formém ab anticipació 'l programa de sas venjansas, pero no dubtem en dir que en aquest dia jay de las ciutats y sa gent!

(De *La Pàtria Gallega*).

MANUEL MURGÍA.

A M O R

(EX L' ALBUM DE LA SENTORETA E. S.)

Quan en la nit tranquila
s' apaga lo remor
y 's fonen en la serra
las últimas cansons,
quan en l' espay s' agita

del taronger en flor
lo pôlen ple d' essència
que embauma nostres cors,
quan en las branças dòrman
aucells de mil colors

y al niu 's bequeteijan
colomas y coloms,
pel teu voltant, Elissa,
voleya un papalló,
un papalló d' aletas
d' aletas de pols d' or
que 't diu á cau d' orella
que 't diu ab accent dols:
tu n' ets la flor mes bella,
tu n' ets l' amor, l' amor.

Quan ve la matinada
y ab ella la remor
y tornan de la serra
las aus y las cansons,
quan cauhén dels brancatges,
ahont niuhan rossinyols,

las perlas que l' aubáda
depositá ab sos plors,
quan raigs de sol 's filtran
per entre 'ls finestrans,
il-luminant ta cambra
y acariciant ton front
tal volta deixondante
d' un somni lo mes dols,
pel teu carrer passeja
qui li has robat lo cor,
qui viu ple de frisansa
per dirte en sa passió:
tu n' ets la flor mes bella,
tu n' ets l' amor, l' amor;

Madrid Juny 1891.

JAUME NOVELLAS DE MOLINS.

NOVAS

Segons una atenta invitació redactada en català que se 'ns ha enviat, l' Associació de Catòlics d' aquesta ciutat celebrarà lo dia 2 del mes entrant, festivitat de la Purificació de Ntra. Sra., una vetllada literari-musical.

En lo "Centre Industrial" s' ha obert una suscripció á fi de verificar ab tota pompa los balls de disfressas d' aquest any. A tal objecte lo magnífich salóde ball d' aquesta societat serà transformada en Polo Nort y la direcció anirà á càrrec del reputat pintor de Barcelona, senyor Soler y Rovirosa.

La llista de suscripció que á aquestas horas es considerable pe'l número de firmas, recompensara de sobras los bons desitjos dels iniciadors que cad' any se desviuen pera donar lluïiment á la societat y proporcionar á sos consociis un bonich esbarjo.

L' Alcaldía ha publicat un anunci recordant al ve hinat lo cumpliment dels articles 239, 240 y 241 de las Ordenans Municipals, qual cumpliment deurà procurarse y exigir enèrgicament, donchs la llimpiesa en los carrers s' imposa, majorment en las ceras, y sobre tot en los dias de fanch.

Es d' esperar qu' aquest ve hinat cumplirá las disposicions que prevenen los citats articles.

Ahir al vespre la Junta del Ateneo Sabadellés presidida per D. Antoni Cirera y Capdepadrós, passá visita d' inspecció á las diferentes classes que s' obriren en lo present curs, qual visita fou satisfactoria per lo número bastant regular d' alumnos que hi concorren, com per l' aplicació y adelantos que en lo que va de curs, han fet los deixebles, En totas las classes lo professor doná sas respectivas notas, mostrantse complascuts de l' aplicació dels alumnos.

Ho celebrém, recomanant al Ateneo que segeixi, per aquest camí, qu' es l' únic á que

ve destinat y qu' ha de reportar honra per ell y profit pera sos socis.

En lo Congrés de diputats ha sigut aprobada la proposició de prorrogar fins al mes de Maig lo plasso pera redimirse ab diners los minyons del actual reemplàs.

En l' iglesia de la Misericordia se celebrará avuy, demá y demá passat la funció de las Quaranta Horas, exposantse lo S. S. á las 6 del matí y cantantse 'l Trisagi á las 6 de la tarde. Durant los tres días se cantará ofici solemne á las 10 del matí.

Pera que tothom se persuadeixi de com van totas las cosas d' Espanya, y pera] que l' país pugui ferse càrrec, de que si va malament la Hisenda 'n tenen gran culpa. 'ls Goberns y tots los partits en general, tots sense excepció, puig-tots deurian cuidarse més que de las miserias parlamentaries y de las petitas discussions políticas, dé las grans, importantíssimas cuestions económicas, no hem de fer més que cridar la atenció sobre una noticia, aparentment innocent, pero que per si sola demostra la incuria dels polítichs en quan á la Hisenda 's refereix.

Nos trobém als primers del any 1992; donchs be, están encara per aprobar los comptes definitius dels exercicis económichs del any 1872-73 al 1878-79, y los del segon semestre del exercici de 1881-82 y posteriors fins ara. Nos sembla que aixó demostra de quina manera s' han cuidat de normalisar la situació financiera los ministres d' Hisenda que durant aquest llarguissim període s' han succehit, pero aixó demostra també la gran activitat de que està donant cada dia més y més probas lo Tribunal de Comptes, compost de personatges que cobran crescudíssims sous, y demostra, per fi, essent potser aixó lo més grave de tot, l' interès que s' hi prenen tots los partits que, poguent fer las oportunas reclamacions en lo Parlament, s' entretenen en discussions sobre si te més capacitat pera ésser ministre aquest ó aquell personatje, ab altres debats semblants, no amohnintse ni preocupantse perque encara estiguin pera aprobar los comptes d' un exercici económico tancait ja fa dinou anys...

Exelencias del sistema palamentari.

¡Quina vergonya!

La Cambra de Comers de Barcelona ha dirigit al senyor ministre d' Hisenda lo següent telégrama: "La Cambra de Comers veuria ab gust que 'l govern presentés com mes aviat millor un projecte de ley determinant lo tracte definitiu de la bandera extrangera en la navegació de las provincias ultramarinas ab la Península en armonía ab lo resultat de la informació aranzelaria, á qual fi dirigeix rathonada exposició á aqueix ministeri.— President, Manuel Girona.—Secretari, Joseph Espinós."

La "Associació Artístich-Arqueològica barcelonina," acordá oferir un premi al Consistori dels Jochs Florals d' aquest any, consistent en l' àlbum (dos volúms) de la Secció Arqueològica de la Exposició Universal d' aquesta ciutat de 1888, pera ésser adjudicat al autor de la millor monografia històrica y artística d' un monnument de Catalunya.

La mateixa societat tracta de dirigirse als Reverèndissims senyors bisbes, recomanant

leslí que á exemple del Ilustre Prelat de Vich, procurin la creació en los respectius bisbats, de museus artístichs arqueològichs, ab lo fi de salvar de la destrucció ó venda, molts objectes de valor històrich, que retirats del cult algun d' ells, se troban poch ménos que abandonats, corrent inminent perill de desapareixer per sempre, anant á enriquir museus ó coleccions extranjerars, com ha passat massa sovint, per desgracia.

La mateixa Corporació está fent gestions pera que 's reconstruheiixi la creu de terme que existia á la entrada de la vila d' Esparraguera, havent destruhiit aquell bonich exemplar del sigle XVII la forta ventada que durant los primers dias d' aquest mes s' experimentà en aquella comarca.

En lo saló d' espectacles del "Ateneo Sabadellés" tindrà lloc aquesta nit una extraordinaria vetllada lírica, posantse en escena las sarsuelas en un acte: *Las doce y media... sereno*, *La Calandria* y *La Colegiala*. La part instrumental está confiada á l' acreditada orquesta *Fatzendas*.

De nostre estimat company "La Veu del Montserrat", de Vich:

Hem examiaat aquest dias de prop las adquisicions arqueològicas, de que parlarem en nostre darrer número, relativament á nostre Museu, que cada dia va adquirint nous títols á la consideració de tots els inteligents, que ja fa temps l' han posat en la categoria d' un dels mes notables que 's poden visitar, en orde á varis dels rams que compren l' art arqueològich; y podem assegurar que las taules gòticas, per sa bona factura y son típic caràcter d' època, son digníssimas d' altarnar ab algunas de molt preciosas que havia fet anteriorment que 's poguessen custodiar en la rica collecció del Museu vigatá l' incansable é il-lustradíssima activitat d' un Prelat tant generós y tant impulsador de tot llegítim progrés com es lo que tant providencialment Deu envia á nostra diòcessis.

Lo Museu á mes de las importantíssimas adquisicions esmentadas, s' ha enriquit ab dos superbos tapissos flamencs, representant escenes bíblicas, de bona composició, correcte dibuix y hermosíssim color, present d' una il-lustre familia de l' encontrada, qual antiga y generosa munificència recorda ab gratitud nostra Catedral; una imatge de bronzo esmaltat d' un notable Crucifix romànic del setgle XII; tres bons esmalts del XIII, un copó del XIV, ab esmalts en l' arbre y nus de la copa, tant curiosos com típichs, y ademés alguns bons exemplars de ceràmica, adquirits per nostre Excm. é Il-lm. Prelat.

També la secció etnogràfica, gràcias als bons recorts dels RR. PP. Missionistas establerts en Fernando Pòo y demés illas del Golf de Guinea, conta ab la nova adquisició de curiosos objectes, obra d' aquells naturals que son: una destral de gerra y una sajeta de pesca del *pamues* ó indígenas del Mouni; dos cercles de llautó per adorno de las camas; un cordó d' abalonis per la cintura; un collaret bubí fet de pedretas talladas y foradadas un bastó d' ébano; una lleugera estora y una plata, vegetals; un cistellet y un casco al plomas y finalment un ídol dels indígenas de Guinea.

Desde l' dia 8 al 13 de vinent Febrer de 9 del matí á 3 tarde se verificarà la cobrança del tercer trimestre del corrent any erònamic de las contribucions territorials é industrials, en lo lloc de costum, Illa, 63.

Lo que fem públich pera coneixement dels interessats.

En l' any prop-passat s' han instruït en lo Jutjat de primera instancia d' aquest Partit 84 causas criminals.

Ha sigut nombrat Gobernador Civil de la Província lo Sr. Ojerte que ho era actualment de València.

Lo passat dilluns se celebraren en la parroquia de Sant Feliu los funerals en bé de l' ànima del que fou en vida nostre estimadíssim amic En Lino Vila y Renom.

Durant tots los oficis y missas l' iglesia se mantingué concorreguda com pocas vegadas s' ha vist, essent una prova més de las moltas simpatías qu' en vida s' havia guanyat per son caràcter bondadós lo malaguanyat patrici. S. L. T. LL.

De "La Renaixensa,"

Ab motiu de la pròxima Exposició de Pinturas que ha de celebrar-se á Munich en lo mes de Juny, l' ilustre escriptor don Joan Fastenrath, un dels mes entusiastas admiradors del renaixement literari catalá, ha escrit al nostre amic lo pintor don Baldomero Galofre una carta de la que 'n copiem lo següent párrafo per lo que pugui interesar als artistas:

"Vosté ja sap que en lo vinent mes de Juny ha de celebrar-se á Munich la Exposició de Pinturas que, aquest any, serà extraordinaria y per la cual se travalla perque sia un aconteixement artístich. Jo 'm faig la ilusió—y voldría véurela realisada—de que 'ls artistas catalans vinguessin á contribuir ab sas obras al lluhiment de aqueix certámen. Aquí, ahont vosté y algun seu company son coneguts y ben distingits, trobarán, tots los artistas, la acullida que correspon als seus mérits. Animis vosté y animi als seus amics pera concorre plegats á eixa noble manifestació. Vingan á recullir l' aplauso que 'ls hi otorgaran dels seus mérits. Vingan á que sia coneguda y hourada Catalunya, que vostés poden y deuen demostrar que l' renaixement artístich catalá es tant notable y excepcional com lo de la seva literatura.,,

Ab motiu d' haver entrat *La Pàtria Gallega* en l' any segon de sa publicació, inserta eu primer terme aquest estimat colega un important article que reproduint en altre lloc á aquest número en que son autor, D. Manuel Murguía, renova la professió de fé dels regionalistes de Galicia, resumitla en los següents termes:

"Volém

que en lo nostre, sols nosaltres haguém de posarhi la mà;

que lo nostre predomini en las cosas del pays y las llegitime;

que 'ls que hajan de representarlos en lo parlament sian nats á Galicia;

que sia fill del pays tothom qui exercesca á Galicia cárrech oficial y principalment las primeras funcions públicas, axis en l' orde civil com en lo religiós;

en fi, que nostra llibertat provincial sia una veritat, y que no 'ns envíen de Madrid fetas las lleys y á aquells que han d' aplicarlas, sinó que poguem ferneslas aquí atenent á nostra tradició, á nostre sentiment nacional y á nostras necessitats; així com també que

ls qui han d' interpretarlas, las entengan y estigan conformes ab ellas.

En la Sessió celebrada dijous pel "Centre Excursionista de Catalunya," lo soci D. Ignasi Ferrer y Carríó, doná una conferencia sobre "La llengua catalana en l' excursionisme," demostrant ab molt acert lo gran be que á la llengua catalana pot fer l' excursionisme, revelant lo que constitueix la essència del català com á llengua viva.

La Junta Directiva del "Foment Regional," de Sant Martí de Provensals, ha quedat constituida de la següent forma: D. Martí Molins, President; D. Pere Cusó, Vice-President; D. Jaume Lluís, Secretari; D. Climent Vives, Vice-Secretari; D. Joseph Padern, Tresorerdon; Antoni Forns, Comptador; don Ramon Marcet, Bibliotecari; y don Ramon Bigas, D. Joseph Llansó, D. Bonaventura Puig, y D. Francisco Oliva, Vocals.

Nostre apreciat amich lo ferm catalanista D. Esteve Camarassa ha tingut la desgracia de perdre á son germá don Francisco.

Nos associém de tot cor al dol de nostre amich y apreciable familia.

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

La Junta de govern de aquesta Societat, en sessió de avuy, ha acordat senyalar lo dia 14 del pròxim Febrer, hora de las deu del matí y local del Banch, pera la celebracióde la Junta general ordinaria que prevé l' art. 17 de 'ls Estatuts socials.

Los senyors accionistas que desitjin concorrer podrán efectuar l' dipòsit de 20 accions, lo menos, que s' exigeix per l' art. 16, durant los días feyners del 1 al 9, abdós inclosos, del esmentat mes, de 4 á 5 de la tarde

Y en cumpliment de lo establert per los articles 12 y 29 del Reglament general, s' exposá la present convocatoria pera coneixement dels interessats.

Sabadell 8 de Janer de 1892.—*Lo President, ANTON OLIVER.—P. A. DE LA J. DE G. JOSEPH CIRERA, Secretari.*

ANUNCIS PARTICULARS

Dolor de caixals y dents

per fort que sia se calma al moment aplicanti el Odontàlgico Kent.

Pera la adquisició de tan benéfich remey dirigirse á la casa importadora, qu' es la de D. Salvador Banús, droguista, establert en Barcelona, carrer de Jaume I.—UNA pesseta l' pot.

ARMONIUMS

DIPÓSIT DE PIANOS

DE

JOAN COMAS FAURA**PIANOS DEL PAÍS Y EXTRANJERS****Ventas al Contat y á Plassos****PIANOS VENTAS Y LLOCUERS**

PIANOS pera salons de ball y concerts.

CAMBIS, REPARACIONS, AFINACIONS*Carrer de Colomer, n.º 24--Sabadell*

ARMONIUMS